

Kreativitet i daginstitutionen

Er vi pædagoger gode nok til at få øje på kreativiteten? Og til at give børnene nogle rammer, hvor de kan udfolde sig skabende?

Når Christian på 4 år stolt viser en kost, som han har lavet ved at klippe et kartonstykke i strimler og lime det på den lange side af en køkkenrulle, så sætter han ting sammen på en ny måde og er kreativ.

Når vi er kreative, gør vi nye opdagelser og sætter ting sammen på nye måder – sådanne udfoldelser er børn eminente til, når de leger, tegner, former mv. De er endnu ikke blevet sporet ind på en bestemt måde at tænke på. De har en uskyldsren nysgerrighed, der gør, at de kan sætte ting sammen på nye og overraskende måder.

Den sansende og skabende tilgang til verden rummer et særligt udviklings- og læringspotentiale for barnets identitetsdannelse, fordi det er her, børn bearbejder, udtrykker og forstår verden.

I Børnehuset Tiziana i Aalborg arbejder man bevidst på at give børnene nogle rammer, hvor de kan udfolde sig kreativt. Inspirationen til denne praksis kommer fra den Italienske Reggio Emilia filosofi, der ser kreativitet som et medfødt potentiale - en enestående kraft, der ikke må svingtes af de voksne, fordi børns livskvalitet derved gøres fattigere.

Med udgangspunkt i studier af børn og erfaringer fra Tiziana beskriver jeg i denne artikel, hvilke overvejelser og greb der er vigtige at gøre sig, når man vil støtte børns skabende og kreative evner.

Et første skridt – tænk kreativitet bredere

For at komme tættere på kreativiteten, er det nødvendigt at folde kreativitetsbegrebet ud, så det kommer til at handle om andet end at tegne efter skabeloner, farvelægge malebøger og lave perleplader. Dette er aktiviteter med et på forhånd givet resul-

Christians kost. Når Christian laver en kost af et stykke karton og limer det på den lange side af en køkkenrulle, så sætter han tingene sammen på en ny måde og er kreativ.

tat. Hvis børn stimuleres i brugen af faste mønstre og former, mister de tilliden til deres eget udtryk. En anden faldgrube er at tro, at jo flere nye gode ideer/aktiviteter og materialer man tilbyder, jo mere kreative bliver børnene. Gode ideer skal overvejes. Hvad vil jeg med det her? Hvis formålet kun er tidsfordriv, så lad vær! Ligesom man skal frigøre sig fra at være slave af, hvad man tror forældre forventer af kreative produktioner.

Når vi er kreative, gør vi nye opdagelser og sætter ting sammen på nye måder

Se på børnene

Det er vigtigt at arbejde reflekteret med kreative processer. Børns udtryk må ikke kun opfattes som sjove eller bedømmes i forhold til en naturalistisk "dygtighedsskala". Pædagogen må få øje på det kreative blandt børnene. I denne proces vil voksne, (hvis de frigøre sig fra vante handle og tan-

kemønstre), få øje på de uforudsete og overraskende ting børn foretager sig – og se ting som vi voksne ikke kunne have forudset eller have haft fantasi til at finde på.

Værksteder for øvelse og "opfinderi"

Når Christian kan lave en kost af genbrugsmaterialer, er det ikke kun fordi han har materialer og redskaber til rådighed, han er også fortrolig med at bruge en saks og lim. Denne fortrolighed er ikke noget, der kommer fra den ene dag til den anden. Christian har haft mulighed for dagligt at øve sig med saks, lim og papir og genbrugsmaterialer igen og igen, og han er blevet set, opmuntret og støttet af voksne der ved, at kreative udtryk ikke kan forceres, men kræver tid, øvelse og anerkendelse.

Børn skal kunne mestre en saks for at klippe og holde på en blyant for at tegne osv. Vi skal lære børnene at mestre. Det kan vi gøre ved at skabe

nogle overskuelige værksteds hjørner hvor børnene kan tegne og forme, lege m.v. i hverdagen. Værkstedsmiljøer hvor de får tid – masser af tid til frit at gå på opdagelse, undersøge og eksperimentere med tilgængelige materialer og redskaber. Børnene opnår derved en fortrolighed med fx sakse, papir, genbrugsmaterialer osv., der gør, det lettere for dem, at være opfindsomme med dem og udtrykke sig skabende på en personlig måde.

Pædagogen skal også være nærværende, se og lytte. Hun skal skabe rammerne, og hun skal, inspirere, vejlede og give instruktion i fx teknikker.

Pædagogens rolle er vigtig

Det er ikke nok at stille blyanter, papir og tape til rådighed, pædagogen skal også være nærværende, se og lytte. Hun skal skabe rammerne, og hun skal, inspirere, vejlede og give instruktion i fx teknikker.

Vi må øve os i både at udfordre børnene og i at lade tingene vokse ud af deres frie udfoldelser. Og vi skal inspirere dem til at "tænke videre" på det de laver ved at give nye eller anderledes materialer og ved at stille spørgsmål til det de laver. På den måde kan vi give ny energi til den kreative proces. Eksempelvis sagde pædagogen til Christian da han viser hende sin kost:

Pia Lise (pæd.) Hvad med skaffet? "

Christian (tænker):" Eskild fandt en pind på legepladsen, vi kan bruge". De to drenge løber ud efter pinden. Men den var for lille, så de må finde en ny. De forsøger selv at lave hul til pinden i køkkenrullen, men det er svært, og pædagogen træder hjælpende til.

Den kreative proces udvikles i

fællesskabet. Vi kan bevidst gå ind og delagtiggøre børnene i hinandens projekter, så de kan bruge hinanden i den kreative proces og finde løsninger sammen.

Lad børnenes udtryk blomstre i rummene

Den kost Christian har lavet, skal gøres synlig for andre til inspiration og fælles læring. Eksempelvis fortalte Christian om sin kost på en samling. Det skal kunne ses at daginstitutionen er et arbejdssted for børn. Børnenes kreative produktioner skal ses på døre, vægge, gulve, hylder, podier, vindueskarme osv., så de bliver synlige for dem selv, de andre børn og forældre. Ikke alt de skaber, skal synliggøres. Meget er en øvelse på vejen i at mestre. Pædagogen er nød til at udvælge. Denne udvælgelse kan ske ud fra flere kriterier. Fx ud fra hvad der er en fantastisk udfoldelse for netop det barn, eller ud fra at et barns

Alice Kjær, forfatter til bogen: "Projektarbejde i daginstitutionen – fra fascination til fordybelse". Udgivet på forlaget Dafolo 2010.

opfindsomme kreation kan inspirere de øvrige børn. Dette forudsætter en kultur hvor børn og forældre vænnes til ikke at forvente, at alt de laver tegninger/skulpturer kan tages med hjem.

Alice Kjær. Kontaktoplysninger: Tlf. 2546 6504. Mail: finalis@stofanet.dk

Vigtige overvejelser

- **Se børnene**
Gør dig tom i hovedet for forventninger om hvad børn skal, gør og kan.
- **Tid**
Giv børnene tid til at fordybe sig, undersøge og eksperimentere i værkstedshjørner.
- **Overskuelighed**
Giv børnene få materialer men meget af hver slags. Gør det overskueligt for børnene og let at rydde op.
- **Udfordre børnene**
Giv aktiviteten ny energi med spørgsmål, eller suppler med nye materialer, oplevelser mv.
- **Synliggør børns udtryk**
Lad dem spejle sig i hinandens udtryk. Brug samlingen som et forum hvor børnene selv viser og fortæller om sine kreationer, - det smitter.